

Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право
УДК 351

Кіяшко Юрій Михайлович

аспірант

Науково-дослідного інституту публічного права

Kiiashko Yurii

Postgraduate of the

Scientific Institute of Public Law

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ЩОДО ПРОТИДІЇ ДЕЯКИМ
ЗАГРОЗАМ ЕКОНОМІЦІ, ЯКІ МОЖУТЬ ВИНΙΚАТИ ВНАСЛІДОК
ОПЕРАЦІЙ ІЗ ЦИФРОВИМИ АКТИВАМИ
LEGAL PRINCIPLES OF INTERACTION TO COUNTER CERTAIN
THREATS TO THE ECONOMY THAT MAY ARISE FROM
TRANSACTIONS WITH DIGITAL ASSETS**

Анотація. Вступ. Протидія новим малодослідженим, нормативно змістовно не розробленим, але явним і руйнівним загрозам економічній складовій, нерідко, вимагає консолідації зусиль декількох уповноважених інституцій чи іншої конгломерації суб'єктів. Усталена вітчизняна управлінська парадигма та об'єктивовані наміри щодо оперативного й дієвого реагування відносно відповідних подразників не передбачають інших перспективних альтернатив.

На тлі зростання такого впливу від деяких цифрових інновацій і технологій, їх масштабування та залученості все більшої кількості виробничих й суміжних процесів, а також прикладів істотних руйнувань увага до таких чинників, явищ і тенденцій має лишень посилюватись. Із-поміж очевидних причин це також пояснюється уразливістю економіки від наслідків пандемії COVID-19», спричиненої коронавірусом «SARS-CoV-

2» із подальшим перетіканням на задоволення значних воєнних і гуманітарних запитів. Відповідно, її посилення має відбуватися вже на початкових етапах прогресування цифрових здобутків цивілізаційного суспільства, а не відтерміновуватися до нарощування потенціалу останніх.

Ураховуючи таку обстановку, одним із важливих питань є власне присутність належного правового забезпечення для практичної реалізації цих заходів. Зважаючи на об'єктивну потребу існування вказаних засад виникає необхідність висвітлення відповідної проблематики. Наявність фрагментарного регулювання й точкових стратегічних ініціатив на фоні реалістичності описаних чинників, тенденцій і явищ засвідчує виняткову актуальність тематики наукового інтересу.

Мета. Метою дослідження є аналіз стану правового забезпечення взаємодії щодо протидії деяким загрозам економіці, які можуть виникати внаслідок операцій із цифровими активами. Відповідно до окресленої мети було визначено наступне коло завдань: 1) розкрити суть категорії «правові засади»; 2) у загальних обрисах висвітлити теоретико-методологічні аспекти взаємодії з протидії такого характеру чинникам, тенденціям і явищам; 3) оцінити стан законодавчої регламентації репрезентованого вектору наукового інтересу; 4) висвітлити нагальні проблемні аспекти, що вартують предметної уваги в рамках представленої тематики.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) правове забезпечення й адміністративні акти, що поширюють власну дію чи мають стосунок до предметної сфери; 2) праці науковців, різного типу аналітичні матеріали присвячені питанням загрозливості деяких цифрових технологій та інновацій.

Під час здійснення дослідження було використано такі методи наукового пізнання: гносеологічний (визначення сутності правових засад

та відповідної взаємодії); логіко-семантичний метод (для формулювання центральної понятійної одиниці); порівняння (зіставлення точок зору вчених, а також акцент на міжнародних стандартах й іноземних моделях регламентації досліджуваного вектору); системного аналізу (окреслення і характеристика правових засад у предметній сфері); логічного узагальнення результатів (формулювання проміжних, а також загальних висновків) та інші.

Результати. У представленому дослідженні розкрито суть категорії «правові засади», аргументовано довівши її значимість для стійкого перебігу багатьох соціальних процесів. Висвітлено теоретико-методологічні аспекти взаємодії зі протидії загрозам цифрового походження, які, з поміж-іншого, вказують на дійсну важливість відповідного напрямку державного регулювання. Оцінено стан законодавчої регламентації репрезентованого вектору наукового інтересу та з'ясовано недостатнє врегулювання останнього. Висвітлено нагальні проблемні аспекти, що вартують предметної уваги в рамках представленої тематики, розв'язання котрих є одним із пріоритетних завдань сьогодення, з огляду на осяжну ретроспективу.

Перспективи. В подальших наукових дослідженнях слід зосередити увагу на продовженні розробки теоретико-методологічних і правових засад врегулювання такої сфери відносин. Беручи до уваги стрімке і стійке прогресування відповідних здобутків цивілізаційного суспільства та ураховуючи явну уразливість економіки щодо дії останніх цей підхід носить безальтернативний характер із позиції управлінського конструктивізму.

Ключові слова: вплив, спільні заходи, суб'єкти, тенденції, цифрові інновації та технології, чинники, явища.

Summary. *Introduction. Counteracting new, poorly researched, not developed*

in a normatively meaningful way, but obvious and destructive threats to the economic component often requires the consolidation of the efforts of several authorized institutions or other conglomerations of entities. The established domestic management paradigm and objective intentions for a prompt and effective response to relevant stimuli do not provide for other promising alternatives.

Against the background of the growth of such an impact from some digital innovations and technologies, their scaling and involvement of an increasing number of production and related processes, as well as examples of significant destruction, attention to such factors, phenomena and trends should only increase. Among the obvious reasons, this is also explained by the vulnerability of the economy to the consequences of the COVID-19 pandemic, caused by the SARS-CoV-2 coronavirus, with its subsequent spillover to meeting significant military and humanitarian needs. Accordingly, its strengthening should occur at the initial stages of the progression of digital achievements of civilized society, and not be postponed until the latter's potential is built up.

Given this situation, one of the important issues is the existence of proper legal support for the practical implementation of these measures. Given the objective need for the existence of the above-mentioned principles, there is a need to highlight the relevant issues. The presence of fragmented regulation and specific strategic initiatives against the background of the realism of the described factors, trends and phenomena testifies to the exceptional relevance of the topic of scientific interest.

Purpose. The purpose of the study is to analyze the state of legal support for interaction in countering some threats to the economy that may arise as a result of transactions with digital assets. In accordance with the outlined goal, the following set of tasks was defined: 1) to reveal the essence of the category of "legal principles"; 2) to highlight in general terms the theoretical and methodological aspects of interaction in countering factors, trends and

phenomena of this nature; 3) to assess the state of legislative regulation of the represented vector of scientific interest; 4) to highlight urgent problematic aspects that deserve substantive attention within the framework of the presented topic.

Materials and methods. The materials of the study are: 1) legal support and administrative acts that extend their own effect or are related to the subject area; 2) works of scientists, various types of analytical materials devoted to the issues of the threat of some digital technologies and innovations.

During the study, the following methods of scientific knowledge were used: epistemological (determining the essence of legal principles and the corresponding interaction); logical-semantic method (for formulating the central conceptual unit); comparison (comparison of the points of view of scientists, as well as an emphasis on international standards and foreign models of regulation of the studied vector); system analysis (delineation and characterization of legal principles in the subject area); logical generalization of results (formulation of intermediate and general conclusions) and others.

Results. The presented study reveals the essence of the category of "legal principles", having argued its significance for the sustainable course of many social processes. The theoretical and methodological aspects of interaction in countering threats of digital origin are highlighted, which, among other things, indicate the real importance of the corresponding direction of state regulation. The state of legislative regulation of the represented vector of scientific interest is assessed and the insufficient regulation of the latter is clarified. Urgent problematic aspects are highlighted that deserve substantive attention within the framework of the presented topic, the solution of which is one of the priority tasks of today, given the foreseeable retrospective.

Discussion. In further scientific research, attention should be focused on continuing the development of theoretical, methodological and legal principles for regulating this sphere of relations. Taking into account the rapid and steady

progress of the relevant achievements of civilized society and the obvious vulnerability of the economy to the effects of the latter, this approach is without alternative from the standpoint of managerial constructivism.

Key words: *influence, joint activities, subjects, trends, digital innovations and technologies, factors, phenomena.*

Постановка проблеми. Реалізація правових форм управлінських заходів передбачає регламентацію останніх, шляхом об'єктивізації норм у актах законодавства. Адже, на будь-яку сучасну формацію політичної влади покладається обов'язок по вжиттю широкого спектра легальних заходів із метою ефективного забезпечення охорони прав і свобод людини та громадянина, всебічного захисту самої держави, тим самим всіляко сприяючи практичній реалізації, встановлених ціннісних орієнтирів. Такий конституційно визнаний підхід застосовується щодо всіх напрямів санкціонованого впливу, забезпечуючи необхідну легалізацію керівних механізмів.

Безумовно, це стосується й питання правового забезпечення взаємодії щодо протидії деяким загрозам економіці, які можуть виникати внаслідок операцій із цифровими активами, котре поки носить епізодичний характер. Розуміння широти охоплення засадничих норм забезпечить усвідомлення характеру правового забезпечення предметної сфери та сприятиме виявленню дискусійних положень, вартих уваги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тематика загрозовості цифрових активів для економіки, попри свою новизну, перебувала у полі зору таких вчених, як R. Auer і S. Claessens [1], M. Isogawa [2], A. Максименко [3], B. Mizrach [4], S. K. Muthusamy та R. Kannan [5], S. Foley, K. Jonathan R. й P. Talis J. [6] та ін. Перераховані вчені, наводячи конкретні приклади, наочно ілюстрували відповідні прояви деструкції на різні, зокрема й економічні процеси. Традиційно, перевалює питання впливу

криптовалют щодо деяких фінансових ринків внаслідок чого, нерідко, відмічаються факти «коливань» останніх. Певні зрушення мають місце в аспекті використання потенціалу деяких форм цифрових активів, як засобів платежу чи обміну для отримання послуг, що несуть загрозу безпековому сектору. Однак, на самих заходах, у тому числі колективних, із протидії таким явищам і тенденціям не загострюється увага. Лишень підкреслюються обмеженість державних механізмів за відповідним напрямом регулювання (R Auer і S. Claessens [1], R. Kannan [5], S. Foley, K. Jonathan R., P. Talis J. [6], M. Isogawa [2] та ін.). Мають місце й перші градації відповідного типу чинників і явищ. Такі класифікації мають значення й з тієї точки зору, що засвідчують складність і реалістичність проблеми в контексті стійкості економіки. Проте, саме питання санкціонованого реагування на відповідний спектр подразників поки залишається поза увагою (М. Isogawa [2], В. Mizrach [4]). Також зустрічається ця позиція в аспекті нових і ефективних методів ведення гібридної війни. Зокрема, на прикладі РФ, наведено факти використання цифрових засобів для агресивних цілей, що, в тому числі, «підривають» економічну складову (А. Максименко [3]).

Питання щодо взаємодії, зокрема й її форм є доволі розробленим у порівнянні з вищерозглянутою позицією (О. Колянко [7], В. Круглий [8], М. Лемещук [9], А. Патик [10; 11], А. Стеблянко [12; 13], Л. Сугакова та Е. Копилова [14] й багато інших). З точки зору численності форм і методів спільних заходів, то йдеться про широкий діапазон позицій, починаючи від взаємодії державних органів із самоврядними інституціями (О. Колянко [7]) чи в межах однієї установи, на кшталт правоохоронних органів (А. Патик [10; 11]), в тому числі з громадськістю (В. Круглий [8]) і завершуючи такими кроками щодо певного напрямку (освітня діяльність (М. Лемещук [9]), протидія легалізації злочинних доходів (А. Стеблянко [12; 13] тощо)).

В той же час, навіть пропри періодичний акцент щодо питання взаємодії деяких установ із протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення саме відповідним формам цифрових активів поки не присвячувалась предметна увага. На фоні описаних вище загроз і ризиків такий стан речей є незадовільним та вимагає належної уваги, особливо враховуючи нинішню уразливість економіки.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є аналіз стану правового забезпечення взаємодії щодо протидії деяким загрозам економіці, які можуть виникати внаслідок операцій із цифровими активами. Відповідно до окресленої мети було визначено наступне коло завдань: 1) розкрити суть категорії «правові засади»; 2) у загальних обрисах висвітлити теоретико-методологічні аспекти взаємодії з протидії такого характеру чинникам, тенденціям і явищам; 3) оцінити стан законодавчої регламентації репрезентованого вектору наукового інтересу; 4) висвітлити нагальні проблемні аспекти, що вартують предметної уваги в рамках представленої тематики.

Виклад основного матеріалу. Для всебічності дослідження перш за все слід сфокусувати увагу на дефініції «правові засади», ознайомившись і проаналізувавши провідні підходи до розуміння останньої. Структурно такий термін утворюється за рахунок двох незалежних одиниць – «засади» та «правові», тому вбачається виправданим і доцільним попередньо звернути увагу на існуючі поширені точки зору щодо розуміння значення останніх.

Ознайомлюючись та аналізуючи найуживаніші судження, котрі містяться в тлумачних словниках із приводу поняття «засади», у контексті обраної тематики дослідження, слід виділити наступні їх варіації: 1) вихідні положення, основний закон якої-небудь науки, теорії, наукової

системи, напряму та інші; 2) особливість, правило або спосіб, покладені в основу створення, здійснення або діяльності чого-небудь; 3) переконання, норма, правило, яким хто-небудь керується в житті, поведінці; 4) основа чогось; 5) те головне, на чому ґрунтується, базується що-небудь; 6) вихідне, головне положення, принцип; основа світогляду, правило поведінки [15, с. 419; 16; 17, с. 300]. Примітним є й те, що з позиції права, на думку І. Беспалько, мова йде про вихідні положення, котрі юридично фіксують об'єктивні закономірності суспільного розвитку [18, с. 242]. Слушним убачається припущення, що йдеться про санкціонований юридичний базис на основі і з дотримання орієнтирів якого провадяться певні заходи для задоволення суспільних інтересів. Він формалізований у нормах права, які, своєю чергою, об'єктивовані в нормативно-правових актах різної юридичної сили.

На основі всіх таких засадничих правоположень розбудовуються і функціонують певні системи й механізми, покликані забезпечувати досягнення державницьких цілей. У результаті чого, формується цілісний інструментарій, що гармонійно доповнює існуючу законодавчу мережу, посилюючи виключний авторитет суверена. Варто зауважити, що у разі недотримання вимог таких норм до об'єкта, в залежності ступеня наявних чи вірогідних наслідків, застосовуються відповідні негативні заходи.

Слід відмітити, що, нерідко, підкатегорію «засади» ототожнюють із такою одиницею, як «принципи» розглядаючи їх в якості синонімічних термінів. Однак, в цьому аспекті, доцільно виходити із доводів, висвітлених у відповідних матеріалах правозастосовної практики. Так, в Рішенні КСУ у справі за конституційним зверненням громадянки Власової Ганни Іванівни щодо офіційного тлумачення положення пункту 5 статті 5 Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду» (справа про безоплатну приватизацію житла) від 10.06.2010 р. № 15-рп/201 [19], із поміж іншого, наголошується, що «... однією із засад правової системи

України є визнання і дія принципу верховенства права» [19]. Виходячи з цього, слушним і виправданим убачається міркування про позиціонування таких понять як неоднакових дефініцій. За змістом їх варто зіставляти як ширшу й вужчу одиниці, відповідно, котрі перебувають у зв'язку одна з одною.

На основі розглянутих і проаналізованих точок зору та враховуючи власні переконання слід запропонувати розуміння дефініції «правові засади взаємодії щодо протидії деяким загрозам економіці, що можуть виникати внаслідок операцій із цифровими активами». Авторське поняття слід позиціонувати як сукупність нормативно-правових актів різної юридичної сили, котрі регламентують правові й можуть передбачати інші форми спільної діяльності, орієнтовані на протидію деяким руйнівним для економіки проявам цифрових інновацій і технологій.

Із-поміж типових ознак репрезентованої категоріальної одиниці уваги заслуговує акцент щодо конгломерації ресурсного (інтелектуального й матеріально-технічного) забезпечення двох і більше суб'єктів, або впливу одного суб'єкта на іншого (чи декількох). У будь-якому випадку, мову слід вести про колективну участь, незалежно від тривалості заходів, ступеня залученості до певних процесів, характеру впливу на відповідні об'єкти тощо. Виконання таких мір одноосібно, або шляхом делегування певних повноважень не відповідає нашому концепту, адже йде в розріз фундаментальному розумінню природи взаємодії, як вихідної категорії.

У залежності від цього, закономірною вбачається тенденція щодо існування багатьох різних підходів до градації форм спільних заходів (М. Лемещук [9], А. Патик [10; 11], А. Стеблянюк [12; 13] та ін.). Не є винятком і предметна сфера, адже узагальнене базове розуміння численного й персоніфікованого складу таких інституцій та їх компетенції настановлює на думку про можливість полівекторності колективних мір. Це пояснюється й широкою типологізацією власне самих цифрових активів, які тривалий час

стійко обертаються в Україні.

За цих умов аргументовано можемо вести мову про численне коло форм спільної діяльності. При чому, ураховуючи факт прогресування і масштабування таких активів доцільно розраховувати на зростання й (або) трансформацію останніх. Оскільки, не виключено, що нові здобутки цивілізаційного суспільства можуть зумовити потребу розробки механізмів реагування на певні руйнівні прояви. Така ініціатива може стосуватися й питання консолідації зусиль за для ефективного та результативного досягнення певних цілей і виконання відповідних завдань.

Відповідно, у контексті загальних теоретичних засад, мову слід вести про об'єднання ресурсів двох і більше суб'єктів для досягнення єдиної мети, або ж впливу одного (чи декількох) таких учасників на іншого за для реалізації певних намірів. Названі ініціативи носять конструктивний характер, законодавчо допустимі та покликані розв'язати котресь дискусійне питання. При цьому має місце висока імовірність стрімкого зростання кількості таких заходів у силу помітного й істотного розвитку цифрових технологій та інновацій.

Нинішній стан нормативно-правового забезпечення цієї сфери носить епізодичний характер, поширюючи свою дію на не значну частку відносин. До того ж, має місце певна обмеженість навіть щодо окремих легалізованих форм цифрових активів. Зокрема, ЗУ «Про віртуальні активи» від 17.02.2022 р. № 2074-IX [20] до набрання чинності відповідних змін у податковому законодавстві щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами поки юридично унеможлиблює роботу деяких інституцій у такій сфері.

Серед чинних і знакових за цим напрямом джерел права, окрім названого документу, варто згадати наступні акти: 1) ЗУ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї

масового знищення» від 06.12.2019 р. № 361-IX [21]; 2) ЗУ «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» від 30.06.1993 р. № 3341-XII [22]; 3) ЗУ «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992 р. № 2135-XII [23]; 4) Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI [24]; 5) Положення про Міністерство цифрової трансформації України від 18.09.2019 р. № 856 [25]; 6) Порядок обміну інформацією між Державною службою фінансового моніторингу України і Міністерством цифрової трансформації України для підвищення ефективності здійснення нагляду за додержанням суб'єктами первинного фінансового моніторингу вимог законодавства з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення від 01.09.2020 р. № 541/127 [26]; 7) деякі інші документи. На сучасному етапі саме норми (положення) таких актів формують правові засади для спільної діяльності з питань запобігання однойменним загрозам.

На додаток до встановленого й наочно доведеного факту епізодичності врегулювання аналізованої сфери доцільно відзначити їх орієнтир лишень щодо деяких форм цифрових актів. Така ситуація зумовлена недостатньою розробкою тематики на теоретико-методологічному й правотворчому рівнях. У результаті чого, деякі типи відповідних засобів залишаються поза увагою з боку держави, що носить деструктивний характер. Окрім того, це негативно відображається на питаннях стійкого економіки до деяких подразників, котрі, в осяжній перспективі, можуть ускладнювати, або унеможливлювати перебіг багатьох бажаних соціумом процесів.

Наведена постановка питання, з-поміж іншого, наштовхує на думку про гостру необхідність пошуку шляхів із удосконалення законодавчої бази, як на предмет внесення коректив до наявних актів, так і розробки

нових. Фрагментарність правових засад, стрімкий і часто змінний та непрогнозований розвиток цифрових засобів ураження не залишають вибору, усвідомлюючи важливість безпекової складової.

Беручи до уваги значимість спільних заходів синхронний розвиток останніх – безальтернативна умова ефективної державної політики у такій сфері. Відсутність сучасного юридичного підґрунтя обмежить функціонал публічних інституцій щодо таких питань. Це, своєю чергою, поставить під сумнів реальну здатність суверена ефективно гарантувати конституційні права і свободи громадян, що є недопустимим для демократичної держави.

До того ж, в умовах обрання й непохитному слідуванню векторам проєвропейського розвитку значимим є урахування міжнародних, а також іноземних стандартів у цій сфері. Зокрема, прийняттям Регламенту (ЄС) 2023/1114 Європейського Парламенту та Ради від 31 травня 2023 року про ринки криптоактивів, а також про внесення змін до Регламентів (ЄС) № 1093/2010 та (ЄС) № 1095/2010 та Директив 2013/36/ЄС та (ЄС) 2019/1937 [27] було сформовано фундамент для розбудови єдиної (на європейському континенті) системи правил і механізм обороту багатьох популярних форм цифрових актів. Україна, маючи певні національні невідповідності таким взірцевим основам має напрацьовувати відповідні шляхи належної імплементації зазначених новацій.

Щодо питання урахування правотворчих і правозастосовних моделей та практик іноземних країн, то це пояснюється транснаціональністю самих загроз. Відповідно, акцент на закордонних основах забезпечить всебічність вивчення проблематики та мінімізує кількість ініціатив, що завідомо не принесуть очікуваного безпекового ефекту. У контексті консолідації зусиль виняткової уваги заслуговують правові політики Великобританії, Канади, ОАЕ, Сінгапуру, США, Франції, Швейцарії, Японії та ін.

Виходячи з цього, своєчасно і виправдано вести мову про потребу

стрімкого та, водночас, збалансованого удосконалення чинних засад. Об'єктивні закономірності сучасного стану правового забезпечення на тлі багатьох технічних і технологічних інновацій змушують все більшу увагу фокусувати щодо цих позиції. Відсутність належного реагування невідворотно призведе до певних економічних ускладнень, послаблюючи відповідний потенціал української держави.

Висновки з пропонованого дослідження і перспективи подальших розвідок. Керуючись орієнтирами поставленої мети роботи було оцінено поточний стан правового забезпечення взаємодії щодо протидії деяким загрозам економіці, які можуть виникати внаслідок операцій із цифровими активами. Зважаючи на характер локальних задач було отримано ряд принципових результатів, знакових для окресленої тематики. До числа основних пропонується віднести наступні положення:

1. Пропонується під правовими засадами аналізованої взаємодії розуміти сукупність нормативно-правових актів різної юридичної сили, котрі регламентують правові й можуть передбачати інші форми спільної діяльності, орієнтовані на протидію деяким руйнівним для економіки проявам цифрових інновацій і технологій. Тобто, вони являють собою вихідні положення, що допускають різні форми спільної діяльності на основі й із урахуванням яких здійснюються колективні заходи з протидії відповідним проявам деструкції. Їх норми (положення) обов'язкові до уваги під час будь-яких типів конгломерації суб'єктів публічно-правових відносин, у тому числі локальної правотворчості (видання адміністративних актів тощо).

2. Сама взаємодія обов'язково передбачає участь двох і більше суб'єктів для досягнення статусно визначених санкціонованих цілей. При чому вирізняються її два поширені прояви, а саме: 1) об'єднання ресурсів двох і більше суб'єктів; 2) впливу одного (чи декількох) таких учасників на іншого за для реалізації певних намірів. У залежності від форм, методів і

способів взаємодії вона може різнитися за такими важливими критеріями, як тривалість заходів, ступінь залученості до певних процесів, характер впливу на відповідні об'єкти тощо. Виходячи з цього, слід зосередитися на подальшій розробці теоретико-методологічного підґрунтя розкритої тематики, враховуючи її потенціал.

3. Поточний стан правового забезпечення аналізованої сфери вирізняється епізодичністю та націленістю лише щодо деяких форм цифрових актів. Окремо слід відмітити нинішні законодавчі обмеження профільного акту, який поширює власну дію на оборот віртуальних активів. Тому, слушно вести мову про обмежений колективний потенціал у частині юридичної й організаційної здатностей реагувати на відповідні подразники. З огляду на це, пропонується сфокусувати увагу щодо виявлення першочергових проблемних питань, що стосуються спільних мір.

4. Ураховуючи стійке прогресування цифрових засобів ураження економічної складової вбачається за доцільне поступе напрацювання комплексних правових засад для відповідних заходів. Із огляду на транснаціональний характер проблеми і певні «зрушення» в міжнародній площині та правотворчих практиках деяких іноземних країн слід взяти до уваги відповідні моделі. Такий підхід забезпечить всебічне й детальне вивчення проблематики задля подальшого напрацювання дієвих нормативних ініціатив. Відповідні цілі мають також вагомий науковий потенціал для подальших наукових розвідок щодо цього та суміжних дискусійних аспектів.

Література

1. Auer R., Claessens S. Cryptocurrency Market Reactions to Regulatory News. Federal Reserve Bank of Dallas. April 2020. 18 p. URL: <https://www.dallasfed.org/~media/documents/research/international/wpapers/20>

20/0381.pdf (дата звернення: 22.11.2024).

2. Isogawa M. The Top Security Risks to be Aware of When Managing Your Digital Assets. *Linkedin*. 2023. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/top-security-risks-aware-when-managing-your-digital-assets-isogawa> (дата звернення: 22.11.2024).

3. Максименко А. Реальні та потенційні загрози цифрової економіки в умовах війни. *Економічний простір*. 2023. № 188. С. 41–49.

4. Mizrach B. The Key Risks in the Digital Assets Space. *GLG*. 2021. URL: <https://glginsights.com/articles/the-key-risks-in-the-digital-assets-space> (дата звернення: 22.11.2024).

5. Muthusamy S. K., Kannan R. Profits crisis: evolving patterns of firm size and performance in traditional U.S. industries. *Economia e Politica Industriale: Journal of Industrial and Business Economics*. 2023. Vol. 50, Issue 3. № 5. P. 575–603.

6. Foley S., Karlsen J. R., Putnins T. J. Sex, Drugs, and Bitcoin: How Much Illegal Activity Is Financed Through Cryptocurrencies? *Review of Financial Studies, Forthcoming*. December 2018. URL: <https://ssrn.com/abstract=3102645> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3102645> (дата звернення: 22.11.2024).

7. Колянко О. Взаємодія органів державного управління і місцевого самоврядування з громадськістю. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Серія: Економічні науки*. 2021. № 65. С. 119.

8. Круглий В. Теоретико-правові засади взаємодії працівників оперативних підрозділів органів внутрішніх справ з населенням. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України*. 2002. № 3. Ч. 2. С. 134.

9. Лемещук М. Взаємодія дітей із загальним недорозвиненням мовлення як складова розвитку у єдиному соціально-розвитковому середовищі дошкільного навчального закладу. *Вісник польсько-української*

науково-дослідницької лабораторії психодидактики імені Яна Амоса Коменського. Серія: «Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи». Умань, 2019. С. 134.

10. Патик А. Взаємодія слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2010. 233 с.

11. Патик А. Форми взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розслідуванні майнових злочинів. *Економіка, фінанси і право*. 2009. № 6. С. 26–29.

12. Стеблянко А. Поняття та зміст взаємодії правоохоронних органів з фінансовими установами щодо протидії легалізації злочинних доходів. *Правові горизонти*. 2019. № 14 (27). С. 87–92.

13. Стеблянко А. Адміністративно-правові засади взаємодії правоохоронних органів з фінансовими установами щодо протидії легалізації злочинних доходів: дис. ... д-р філософ. (081 – Право). Суми, 2021. 265 с.

14. Сугакова Л., Копилов Е. Взаємодія підрозділів Національної поліції України при проведенні оперативно-розшукової діяльності. *Сучасні проблеми оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Дніпро, 2023. С. 279.

15. Бусел В. та ін. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 250000. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. VIII. 1728 с.

16. Бусел В. та ін. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD). Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. 1736 с.

17. Білодід І., Горецький П. та ін. Словник української мови: в 11 томах. 1970–1980. Т 3. С. 300.

18. Беспалько І. Визначення поняття загальних засад кримінального провадження. *Підприємство, господарство і право*. 2018. № 5. С. 242–247.

19. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянки Власової Ганни Іванівни щодо офіційного тлумачення положення пункту 5 статті 5 Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду» (справа про безоплатну приватизацію житла): Рішення Конституційного Суду України від 10.06.2010 р. № 15-рп/2010. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-10#Text> (дата звернення: 25.11.2024).

20. Про віртуальні активи: Закон України від 17 лютого 2022 р. № 2074-IX. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (набрання чинності з дня набрання чинності законом України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами) (дата звернення: 26.11.2024).

21. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6 грудня 2019 р. № 361-IX. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20> (дата звернення: 26.11.2024).

22. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 р. № 3341-XII. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text> (дата звернення: 26.11.2024).

23. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. № 2135-XII. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12> (дата звернення: 26.11.2024).

24. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 26.11.2024).

26.11.2024).

25. Питання Міністерства цифрової трансформації: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2015 р. № 537. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-п#Text> (дата звернення: 26.11.2024).

26. Про затвердження Порядку обміну інформацією між Державною службою фінансового моніторингу України і Міністерством цифрової трансформації України для підвищення ефективності здійснення нагляду за додержанням суб'єктами первинного фінансового моніторингу вимог законодавства з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Наказ Міністерства фінансів України, Міністерства цифрової трансформації України від 1 вересня 2020 р. № 541/127. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0906-20#Text> (дата звернення: 26.11.2024).

27. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and Of The Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets, and amending Regulations (EU) No. 1093/2010 and (EU) No. 1095/2010 and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937: Regulation 2023/1114. European Parliament and Council. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023R1114&qid=1730100184935> (дата звернення: 26.11.2024).

References

1. Auer, R., Claessens, S. (2020). Cryptocurrency Market Reactions to Regulatory News. Federal Reserve Bank of Dallas. April. 18 p. URL: <https://www.dallasfed.org/~media/documents/research/international/wpapers/2020/0381.pdf>.

2. Isogawa, M. (2023). The Top Security Risks to be Aware of When Managing Your Digital Assets. LinkedIn. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/top-security-risks-aware-when-managing-your-digital-assets-isogawa>.

3. Maksymenko, A. (2023). Realni ta potentsiini zahrozy tsyfrovoy ekonomiky v umovakh viiny [Real and potential threats to the digital economy in times of war]. *Ekonomichnyi prostir*. № 188. S. 41–49 [in Ukrainian].

4. Mizrach, B. (2021). The Key Risks in the Digital Assets Space. GLG. URL: <https://glginsights.com/articles/the-key-risks-in-the-digital-assets-space/>.

5. Muthusamy, S. K., Kannan, R. (2023). Profits crisis: evolving patterns of firm size and performance in traditional U.S. industries. *Economia e Politica Industriale: Journal of Industrial and Business Economics*. Vol. 50. Issue 3. № 5. P. 575–603.

6. Foley, S., K. Jonathan R., P. Talis, J. (2018). Sex, Drugs, and Bitcoin: How Much Illegal Activity Is Financed Through Cryptocurrencies? *Review of Financial Studies, Forthcoming*. December. URL: <https://ssrn.com/abstract=3102645> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3102645> [in Ukrainian].

7. Kolianko, O. (2021). Vzaiemodiia orhaniv derzhavnoho upravlinnia i mistsevoho samovriaduvannia z hromadskistiu [Interaction of state administration and local self-government bodies with the public]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky*. № 65. S. 119 [in Ukrainian].

8. Kruhlyi, V. (2002). Teoretyko-pravovi zasady vzaiemodii pratsivnykiv operatyvnykh pidrozdiliv orhaniv vnutrishnikh sprav z naselenniam [Theoretical and legal principles of interaction between employees of operational units of internal affairs bodies and the population]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav Ukrainy*. № 3. Ch. 2. S. 134 [in Ukrainian].

9. Lemeshchuk, M. (2019). Vzaïemodiia ditei iz zahalnym nedorozvynenniam movlennia yak skladova rozvytku u yedynomu sotsialno-rozvytkovomu seredovyshchi doshkilnoho navchalnoho zakladu [Interaction of children with general speech underdevelopment as a component of development in a unified social and developmental environment of a preschool educational institution]. *Visnyk polsko-ukrainskoi naukovo-doslidnytskoi laboratorii psykhydydaktyky imeni Yana Amosa Komenskoho. Seriia: «Modernizatsiia osvithnoho seredovyshcha: problemy ta perspektyvy»*. Uman. S. 134 [in Ukrainian].

10. Patyk, A. (2010). Vzaïemodiia slidchykh ta operatyvno-rozshukovykh pidrozdiliv pry rozkrytti ta rozsliduvanni mainovykh zlochyniv [Interaction between investigators and operational-search units in the detection and investigation of property crimes]: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Kyiv. 233 s. [in Ukrainian].

11. Patyk, A. (2009). Formy vzaïemodii slidchykh ta operatyvno-rozshukovykh pidrozdiliv pry rozsliduvanni mainovykh zlochyniv [Forms of interaction between investigative and operational-search units in the investigation of property crimes]. *Ekonomika, finansy i pravo*. 2009. № 6. S. 26–29 [in Ukrainian].

12. Steblianko, A. (2019). Poniattia ta zmist vzaïemodii pravookhoronnykh orhaniv z finansovymy ustanovamy shchodo protydii lehalizatsii zlochynnykh dokhodiv [The concept and content of interaction between law enforcement agencies and financial institutions in combating money laundering]. *Pravovi horyzonty*. 2019. № 14 (27). S. 87–92 [in Ukrainian].

13. Steblianko, A. (2021). Administratyvno-pravovi zasady vzaïemodii pravookhoronnykh orhaniv z finansovymy ustanovamy shchodo protydii lehalizatsii zlochynnykh dokhodiv [Administrative and legal principles of interaction between law enforcement agencies and financial institutions in

combating the legalization of criminal proceeds]: dys. ... d-r filosof. (081 – Pravo). Sumy. 2021. 265 s. [in Ukrainian].

14. Suhakova, L., Kopylov, E. (2023). Vzaiemodiia pidrozdiliv Natsionalnoi politsii Ukrainy pry provedenni operatyvno-rozshukovoi diialnosti [Interaction of units of the National Police of Ukraine when conducting operational and investigative activities]. *Suchasni problemy operatyvno-rozshukovoi protydii kryminalnym pravoporushenniam: materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. Dnipro. S. 279 [in Ukrainian].

15. Busel, V. ta in. (2005). Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy: 250000 [Large Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language: 250000]. Kyiv; Irpin: Perun. VIII. 1728 s. [in Ukrainian].

16. Busel, V. ta in. (2009). Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy (z dod., dopov. ta SD) [Great Interpretation Dictionary of the Modern Ukrainian Language (with addendums, additions and SD)]. Kyiv; Irpin: VTF «Perun». 1736 s. [in Ukrainian].

17. Bilodid, I., Horetskyi, P. ta in. Slovnyk ukrainskoi movy: v 11 tomakh [Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes]. 1970–1980. T 3. S. 300 [in Ukrainian].

18. Bepalko, I. (2018). Vyznachennia poniattia zahalnykh zasad kryminalnoho provadzhennia [Definition of the concept of general principles of criminal proceedings]. *Pidpriemstvo, hospodarstvo i pravo*. № 5. S. 242–247 [in Ukrainian].

19. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy u spravi za konstytutsiinym zvernenniam hromadianky Vlasovoi Hanny Ivanivny shchodo ofitsiinoho tlumachennia polozhennia punktu 5 statti 5 Zakonu Ukrainy «Pro pryvatyzatsiiu derzhavnoho zhytlovoho fondu» (sprava pro bezoplatnu pryvatyzatsiiu zhytla) [Decision of the Constitutional Court of Ukraine in the case on the constitutional appeal of citizen Vlasova Hanna Ivanovna regarding the official interpretation of the provisions of paragraph 5 of Article 5 of the Law of Ukraine “On

Privatization of the State Housing Fund" (case on free privatization of housing)]: Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 10.06.2010 r. № 15-rp/2010. *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-10#Text> [in Ukrainian].

20. Pro virtualni aktyvy [About virtual assets]: Zakon Ukrainy vid 17 liutoho 2022 r. № 2074-IX. *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (*nabrannia chynnosti z dnia nabrannia chynnosti zakonom Ukrainy pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo osoblyvostei opodatkuvannia operatsii z virtualnymy aktyvamy*) [in Ukrainian].

21. Pro zapobihannia ta protydiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyschennia [On prevention and counteraction to the legalization (laundering) of proceeds from crime, the financing of terrorism and the financing of the proliferation of weapons of mass destruction]: Zakon Ukrainy vid 6 hrudnia 2019 r. № 361-IX. *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20> [in Ukrainian].

22. Pro orhanizatsiino-pravovi osnovy borotby z orhanizovanoiu zlochynnistiu [On the organizational and legal foundations of the fight against organized crime]: Zakon Ukrainy vid 30 chervnia 1993 r. № 3341-XII. *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text> [in Ukrainian].

23. Pro operativno-rozshukovu diialnist [About operational and investigative activities]: Zakon Ukrainy vid 18 liutoho 1992 r. № 2135-XII. *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12> [in Ukrainian].

24. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 13 kvitnia 2012 r. № 4651-VI. *Baza danykh*

«Zakonodavstvo Ukrainy». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> [in Ukrainian].

25. Pytannia Ministerstva tsyfrovoy transformatsii [Questions from the Ministry of Digital Transformation]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29 lypnia 2015 r. № 537. *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-p#Text> [in Ukrainian].

26. Pro zatverdzhennia Poriadku obminu informatsiieiu mizh Derzhavnoiu sluzhboiu finansovoho monitorynhu Ukrainy i Ministerstvom tsyfrovoy transformatsii Ukrainy dlia pidvyshchennia efektyvnosti zdiisnennia nahliadu za doderzhanniam subiektamy pervynnoho finansovoho monitorynhu vymoh zakonodavstva z pytan zapobihannia ta protydii lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyschennia [On approval of the Procedure for exchanging information between the State Financial Monitoring Service of Ukraine and the Ministry of Digital Transformation of Ukraine to increase the efficiency of supervision over compliance by primary financial monitoring entities with the requirements of legislation on preventing and countering the legalization (laundering) of proceeds from crime, terrorist financing, and financing the proliferation of weapons of mass destruction]: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy, Ministerstva tsyfrovoy transformatsii Ukrainy vid 1 veresnia 2020 r. № 541/127. *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0906-20#Text> [in Ukrainian].

27. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets, and amending Regulations (EU) No. 1093/2010 and (EU) No. 1095/2010 and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937: Regulation 2023/1114. European Parliament and Council. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023R1114&qid=1730100184935>.